

ÎNCHEIERE

26 aprilie 2017

mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii Supreme de Justiţie

În componenţa:

Preşedintele completului
Judecători

Ala Cobăneanu
Ion Druţă, Iuliana Oprea

soluţionând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Primarul General al municipiului Chişinău şi Direcţia generală economie, reforme şi relaţii patrimoniale, municipiul Chişinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Oficiul Teritorial Chişinău al Cancelariei de Stat împotriva Primarului General al municipiului Chişinău, intervenient accesoriu Direcţia generală economie, reforme şi relaţii patrimoniale, mun. Chişinău privind contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei Curţii de Apel Chişinău din 09 noiembrie 2016 prin care s-au respins apelurile declarate de Primarul General al municipiului Chişinău şi Direcţia generală economie, reforme şi relaţii patrimoniale, municipiul Chişinău şi s-a menţinut hotărârea Judecătoria Centru, mun. Chişinău din 06 aprilie 2016,

c o n s t a t ă:

La 08.12.2015, Oficiul Teritorial Chişinău al Cancelariei de Stat s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Primarului General al municipiului Chişinău, intervenient accesoriu Direcţia generală economie, reforme şi relaţii patrimoniale, mun. Chişinău privind contestarea actului administrativ.

În motivarea acţiunii sale, reclamantul a indicat că Primarul General al municipiului Chişinău a emis dispoziţia nr. 857-d din 09 octombrie 2015 „Cu privire la repartizarea provizorie a unor încăperi din bd. Ştefan cel Mare şi Sfânt, 132 lit. A, Direcţiei generale, economie, reforme şi relaţii patrimoniale pentru amplasarea Direcţiei privatizarea fondului de locuinţe”.

Reclamantul a menţionat că, în urma efectuării controlului legalităţii deciziei menţionate, în temeiul art. 64 din Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administraţia publică locală a constatat că, actul administrativ vizat a fost adoptat cu încălcarea prevederilor legale.

Consideră reclamantul că, conform art. 77 alin. (2) din actul normativ menţionat, bunurile domeniului public al unităţii administrativ-teritoriale pot fi date în administrare întreprinderilor municipale şi instituţiilor publice concesionate, date în arendă ori în locaţiune, după caz, în temeiul deciziei consiliului local sau raional, în condiţiile legii.

Notează că potrivit art. 60 şi art. 61 din Legea cu privire la statutul

municipiului Chișinău nr. 431 din 19 aprilie 1995, Consiliul municipal deține dreptul de proprietar al patrimoniului municipal. Primăria municipiului are dreptul de posesiune, folosință și administrare a patrimoniului municipal, în conformitate cu legislația și cu deciziile Consiliului municipal.

Astfel comunică că, repartizarea provizorie a unor încăperi din bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 132 lit. A, Direcției generale, economie, reforme și relații patrimoniale pentru amplasarea Direcției privatizarea fondului de locuințe, urma a fi decisă de către Consiliul municipal Chișinău în virtutea calității de proprietar exclusiv al patrimoniului municipal, însă această chestiune a fost decisă de către Primarul General al municipiului Chișinău contrar competenței.

Prin notificarea din 13 noiembrie 2015, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a solicitat Primarului General al municipiului Chișinău abrogarea, în termen de 30 de zile, a dispoziției nr. 857-d din 09 octombrie 2015, însă prin răspunsul din 02 decembrie 2015 a fost refuzată anularea actului administrativ menționat.

Astfel, a solicitat Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a solicitat anularea dispoziției Primarului General nr. 857-d din 09 octombrie 2015 „Cu privire la repartizarea provizorie a unor încăperi din bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 132 lit. A, Direcției generale, economie, reforme și relații patrimoniale pentru amplasarea Direcției privatizarea fondului de locuințe”, ca fiind adoptată cu încălcarea competenței.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 06 aprilie 2016, acțiunea înaintată de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat s-a admis.

S-a anulat dispoziția Primarului General al municipiului Chișinău nr. 857-d din 09 octombrie 2015 „Cu privire la repartizarea provizorie a unor încăperi din bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 132 lit. A, Direcției generale economie, reforme și relații patrimoniale pentru amplasarea Direcției privatizarea fondului de locuințe”.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond s-a bazat pe cercetarea completă, a tuturor probelor prezente și a constatat că, cerințele invocate în acțiune se încadrează în prevederile legii.

La 27 aprilie 2016, Primarului General al municipiului Chișinău a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe. Prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea înaintată de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat să fie respinsă.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 29 aprilie 2016 Direcția generală economie, reforme și relații patrimoniale, municipiul Chișinău a prezentat apel prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea înaintată de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat să fie respinsă.

În motivarea cererilor de apel, apelanții au indicat că, prima instanță la adoptarea hotărârii nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, concluziile expuse în hotărîre sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, cât și au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept procedural.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2016, s-au respins apelurile declarate de Primarului General al municipiului Chișinău și Direcția generală economie, reforme și relații patrimoniale, municipiul Chișinău și s-a

menținut hotărârea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 06 aprilie 2016.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelant nu și-au găsit reflectare de fapt în probele acumulate la materialele dosarului, argumentele formulate în cererea de apel sunt neîntemeiate.

Totodată, instanța de apel a indicat că, prima instanță a dat o apreciere obiectivă și justă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii și corect a aplicat normele de drept material și procedural și în consecință a adoptat o hotărîre legală și întemeiată.

La 15 decembrie 2016, Curtea de Apel Chișinău a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 09 noiembrie 2016 (f. d. 72).

La 21 februarie 2017, Primarul General al municipiului Chișinău a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2016, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanței din 06 aprilie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă acțiunea înaintată de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat.

Prin recursul declarat la 22 februarie 2017, Direcția generală economie, reforme și relații patrimoniale, municipiul Chișinău a solicitat casarea deciziei instanței de apel din 09 noiembrie 2016 și a hotărârii primei instanței din 06 aprilie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă acțiunea înaintată de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat.

În motivarea cererilor de recurs, recurenții afirmă că instanțele judecătorești nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și au interpretat eronat legea, invocând prevederile art. 432 alin. (2) lit. a) și c) din Codul de procedură civilă.

La 14 martie 2017, în conformitate art. 439 alin. (2) CPC, Curtea Supremă de Justiție a expediat cererea de recurs în adresa intimaților cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data primirii scrisorii. Corespunzător, în cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f. d. 84).

La 27 martie 2017, intimatul Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus referință în întâmpinarea recursului, solicitând respingerea cererilor de recurs ca fiind nefondate, cu menținerea în vigoare a deciziei Curții de Apel Chișinău nr. 3ra-1219/16 din 09 noiembrie 2016.

Prin referința înaintată la 04 aprilie 2017, Direcția generală economie, reforme și relații patrimoniale, municipiul Chișinău a solicitat casarea deciziei instanței de apel din 09 noiembrie 2016 și a hotărârii primei instanței din 06 aprilie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă acțiunea înaintată de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat ca neîntemeiată.

Analizând circumstanțele de fapt și de drept privind admisibilitatea recursurilor, conform art. 440 CPC, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererile de recurs declarate de Primarul General al municipiului Chișinău și Direcția generală economie, reforme și relații patrimoniale, municipiul Chișinău sunt inadmisibile, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

În corespundere cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Prin prisma normei de drept enunțate, instanța de recurs consideră că recursurile declarat de Primarul General al municipiului Chișinău și Direcția generală economie, reforme și relații patrimoniale, municipiul Chișinău la 21 februarie 2017 și la 22 februarie 2017 sunt depuse în termen, deoarece la materialele dosarului nu există dovada recepționării de către recurenți a copiei deciziei integrale a Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2016.

Concomitent, materialele cauzei, atestă că recursurile nu au fost examinate anterior, iar, conform art. 430 CPC, au fost intentate de persoane abilitate cu acest drept.

Audiind raportul verbal al judecătorului raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin.(2), (3) și (4) CPC a temeiurilor invocate în recurs, dar având în vedere și poziția formulată în referințe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, pentru considerentele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin.(1) Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4).

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea că judecarea recursului exercitat conform secțiunii II-a, cap. XXXVIII al CPC, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, se accentuează caracterul extraordinar al aceste căi de atac, valorificată doar în cazurile excepționale circumscrise în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) CPC.

Din acest punct de vedere, Colegiul își propune să verifice esența și temeiurile recursului, argumentele ilegalității deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor consfințite în Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Completul judiciar subliniază că în cauzele civile Convenția nu garantează un drept de recurs și că o eventuală procedura de examinare a admisibilității acestuia este în concordanță cu aceasta, (a se vedea, *inter alia*, Erik OVLISEN împotriva Danemarcei, nr. 16469/05, 30 august 2006 sau Kukkonen împotriva Finlandei (nr. 2), nr. 47628/06, 13 aprilie 2009, § 24).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură în fața acestora de principiile unui proces echitabil

consacrate în art. 6 alin. (1), *în special*, dreptul de acces la o instanță, dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv, (a se vedea, *inter alia*, Lebedinski împotriva Moldovei, nr. 41971/11, 16 septembrie 2015, § 32).

Referitor la primul aspect, instanța de recurs remarcă că pot fi stabilite diferite limitări dreptului de acces al persoanei la o instanță judecătorească, în partea ce ține de admisibilitatea căilor de atac. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unui recurs pe probleme de drept pot fi mai stricte decât pentru o cale de atac ordinară, (a se vedea, *inter alia*, „Levages Prestations Services” împotriva Franței, nr. 21920/93, 23 octombrie 1996, § 45).

Astfel, în corespundere cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 CPC prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, se atestă că reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de art. 433 și 432 alin. (2) - (4) CPC constau atât în a proteja interesul părții, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție în asigurarea interpretării unitare a legii. Respectiv, aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei administrări a justiției, (a se vedea, *mutatis mutandis*, Affaire Trevisanato împotriva Italiei, nr. 32610/07, 16 decembrie 2016, § 36 - 37)

În speță, completul judiciar constată că cererile de recurs declarate de Primarul General al municipiului Chișinău și Direcția generală economie, reforme și relații patrimoniale, municipiul Chișinău sunt formulate în temeiul art. 432 astfel cum este cerut de art. 437 alin. (1), lit. f) CPC.

Colegiul judiciar observă că recurenții au invocat că instanța de apel a interpretat eronat prevederile art.15 alin. (4) lit. a) din Legea privind statutul municipiului Chișinău, nr. 136 din 17 iunie 2016 și art. 29 alin. (2) din Legea privind administrația publică locală, nr. 436 din 28.12.2006. Cu toate acestea, nu au demonstrat prin ce s-a manifestat încălcarea normelor de drept material de către instanțele ierarhic inferioare.

Respectiv, în privința argumentelor susținute de recurenți și rezumate mai sus de către instanța de recurs, completul apreciază că prin reluarea criticilor deja cenzurate de instanța de apel, recurenții tind să obțină o nouă verificare a susținerilor sale, cu toate că legea recunoaște doar dublul grad de jurisdicție și căile extraordinare de atac, iar nu și al treilea grad devolutiv asupra problemelor de fapt.

În lumina celor relatate, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, nedezvoltate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) CPC. Or, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din CPC.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit”, garantat de Convenție, completul judiciar notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, Helle împotriva Finlandei, Culegere de hotărâri și decizii 1997-VIII, 19 Decembrie 1997, § 55). Așadar, atunci când este necesară autorizarea unui recurs pentru a înștiința o instanță superioară privind capetele de cerere și pentru a pronunța în cele din urmă o decizie, art. 6 § 1 nu impune ca refuzul de a acorda o astfel de autorizație să fie însoțit de o motivație detaliată (a se vedea, *mutatis mutandis*, Kukkonen împotriva Finlandei (nr. 2), citat anterior, § 24 și Bufferne împotriva Franței (dec.), nr. 54367/00).

În același timp, în jurisprudența sa constantă, Curtea Europeană a precizat că dreptul expus supra în combinație cu dreptul la un recurs sunt în primul rând chestiuni de reglementare în drept intern și, este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip. (*a se vedea*, de exemplu Doorson împotriva Olanda, rapoarte de hotărâri și decizii 1996-11, 26 martie 1996, § 67 și Kukkonen împotriva Finlandei (nr. 2), § 25).

La acest capitol și în baza celor stabilite mai sus, instanța reține că recurenții nu s-au bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce-ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Astfel, nu corespund cerinței de a fi „efectiv”, adică este lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din deciziile judecătorești contestate, fiind neglijate în mod clar dispozițiile art. 432 alin. (1) - (4) CPC. (a se vedea, *inter alia*, Valentin Gorizdra împotriva Republicii Moldova, nr. 53180/99 sau BURG și alții împotriva Franței (decembrie), CEDO 2003-11, nr. 34.763/02)

Suplimentar, completul de admisibilitate relevă că recurenții Primarul General al municipiului Chișinău și Direcția generală economie, reforme și relații patrimoniale, municipiul Chișinău, au declarat recurs, după ce au avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție, (a se vedea, *mutatis mutandis*, „Levages Prestations Services” împotriva Franței, citată anterior, § 48 - 50).

Prin urmare, completul judiciar apreciază că Primarului General al municipiului Chișinău și Direcției generale economie, reforme și relații patrimoniale, municipiul Chișinău, le-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 § 1 din CtEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea

apărării punctului său de vedere, (a se vedea, *mutatis mutandis*, BLUCHER împotriva Cehiei, nr. 58580/00, 11 aprilie 2005, pct. 65 - 67).

În conformitate cu art. 440 alin.(1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele determinate supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursurile declarate de către Primarul General al municipiului Chișinău și Direcția generală economie, reforme și relații patrimoniale, municipiul Chișinău, nu ridică probleme de drept și nu pot fi acceptate spre examinarea în fond, urmând a fi considerate inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de către Primarul General al municipiului Chișinău și Direcția generală economie, reforme și relații patrimoniale, municipiul Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului

Ala Cobăneanu

Judecători

Ion Druță

Iuliana Oprea